

Yhteenvetosivu

POKAT 2021 luonnos

Lausunnon antajan yhteystiedot

Organisaatio	Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry.
Yhteyshenkilö	Anna Lehtinen
Sähköposti	anna.lehtinen@icloud.com
Puhelin	0503365531

Yleisluontoiset kommentit maakuntaohjelman luonnoksesta:

On erittäin hyvä, että maakuntaohjelmaluonnoksen tavoitteissa näkyvät KV-, EU- ja kansallisen tason kehittämisen päämäärät: vähähiilisyys sekä resurssiviisaus. Ohjelman tavoitteissa ei sen sijaan näy selkeitä tavoitteita luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden turvaamiselle. Useissa kohdin painotetaan maakuntasuunnitelmassakin asetettua tavoitetta maakunnan luonnonläheisyydestä sekä vetovoimaselvityksen maakunnallisia menestystekijöitä: luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä sekä hyvää luonnon ja ympäristön tilaa. Varsinaisia tavoitteita näiden edistämiseksi ei kuitenkaan aseteta. Tulevalla maakunnalla tulee olemaan entistä merkittävämpi rooli alueellisessa ympäristön ja luonnonvarojen hallinnassa, se tulisi näkyä jo tämän maakuntaohjelman sisällöissä. Lainsäädännön vaatimien tavoitteiden (esim. suojeluohjelmien toteutus) tai valtakunnallisten ympäristöön ja luontoon liittyvien ohjauskeinojen luetteleminen ohjelmassa ei luo vielä vakuuttavaa kuvaa pohjoiskarjalaisesta kestävästä luonnonvarojen hallinnasta ja luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta. Jos Pohjois-Karjala haluaa todella erottautua luonnonläheisenä, kestäväenä ja ilmastotyössä edistyksellisenä maakuntana, tulee sen myös varmistaa, että se on etunojassa toteuttamassa todellista kestävää alueellista ympäristö- ja luonnonvarapolitiikkaa. Pohjois-Karjalassa on panostettu maakunnan markkinointiin ja imagotyöhön, mutta kuten ohjelmassakin todetaan, tälle markkinoinnille tulisi löytyä myös katetta. Pohjois-Karjala ei näyttäydä valtakunnallisesti kovinkaan ympäristömyönteisenä maakuntana, tällöin luonnonläheisyyden markkinoiminen saa hiukan vääränlaisen kaiun. Matkailijoille markkinoitavaa monimuotoista luontoa ja komeita metsämaisemia tulisi löytyä maakunnassa myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolelta, jotta luonnonsuojelualueiden käyttöpainetta voidaan purkaa esimerkiksi suojelualueiden ympäristöön, sekä tarjota näillä alueilla myös sellaisia palveluita, joiden tarjoaminen suojelualueiden sisällä ei ole mahdollista. Pohjois-Karjalassa ei ole tällä hetkellä voimassaolevaa kattavaa ympäristö- ja luonnonvaraohjelmaa, jolloin maakuntaohjelma sekä maakuntakaava jäävät ainoiksi kokoaviksi ohjelmiksi luontoa koskevassa alueellisessa suunnittelussa. Tästäkin syystä ympäristö- ja luonnonvarojenhallinnan tavoitteet ohjelmassa olisivat perustellut.

<p>1. Pohjois-Karjalan nykytila ja sen kehitysnäkymät:</p> <p>Mahdollinen sanallinen kommentti:</p>	<p>Sivun 20 taulukko 7: Vähähiilinen talous ja ympäristön kehitys 2010-2021.</p> <p>Suurin osa seurantaindikaattoreista liittyy väestömääriin, ympäristön osalta tarkastelussa ovat vain uusiutuvan energian osuus (jaottelematon), kokonaistyyppi ja -fosforipäästöt sekä khk-päästöt. Pelkästään näiden indikaattorien seuranta antaa hyvin ohuen kuvan ympäristön tilasta. Tähän voitaisiin liittää uusiutuvan energian tuotantotapaosuudet, kasvihuonekaasupäästöjen jakaumat (ml. liikennemuodoittaiset päästöt), hiilinielujen ja hiilivarastojen suuruusluokat, suojelualueiden prosenttiosuudet sekä hakkuumäärät ja turvetuotantopinta-alat.</p>
<p>2. Elinvoimaa alueiden verkostoitumisesta – Hyvä saavutettavuus ja toimintaympäristö</p>	
<p>2.1 Saavutettavuus, liikenneväylät ja yhteydet</p> <p>2.2 Asuin- ja elinympäristö</p> <p>2.3 Kaupunki- ja maaseutukehittämisen erityispiirteet</p> <p>2.4 Kansalliset ja kansainväliset verkostot</p> <p>Vastaavatko kehittämistavoitteet Pohjois-Karjalan lähivuosien kehittämistarpeisiin?</p>	<p>Riittävästi</p>
<p>Kehittämisehdotus:</p>	<p>s. 26 Kehittämiskohteet: "Elinympäristön viihtyisyyttä turvataan edistämällä luonnon monimuotoisuutta, torjumalla vieraslajeja sekä kunnostamalla vesistöjä"</p> <p>- Tähän lisättäväksi: turvaamalla monimuotoinen lähiluonto asutuskeskittymien välittömässä läheisyydessä.</p>
<p>3. Uudistumisella kasvua – Monipuolinen, kestävä ja työllistävä elinkeinorakenne</p>	
<p>3.1 Elinkeinoelämän kilpailukyky</p> <p>3.2 Älykkään erikoistumisen valinnat</p> <p>3.3 Resurssiviisuus</p> <p>Vastaavatko kehittämistavoitteet Pohjois-Karjalan lähivuosien kehittämistarpeisiin?</p>	<p>Eivät vastaa</p>

Kehittämisehdotus:

Maakuntaohjelmassa on erittäin vahvana tavoitteena maakunnan luonnonvarojen tehokas käyttöönotto, jota varten erityisesti metsäbiotaloudelle ja kivenjalostus- ja kaivannaistoiminnalle on asetettu lukuisia osatavoitteita. Sen sijaan kestävyydelle ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiselle ei aseteta mitään määreitä saati tavoitteita. Nämä tulisi nostaa samalle tasolle luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtäävien tavoitteiden kanssa, jotta voidaan puhua todellisesta kestävydestä.

Sivun 35 kehittämistavoitteeseen "Metsien kestävä hyödyntäminen ja käyttö sekä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen" tulee lisätä kestävyuden määritelmä, jotta sen toteutumista voidaan myös seurata. Lisäksi ekosysteemipalvelut tulisi turvata jatkossakin, jotta niiden hyödyntämistä voidaan jatkossa kehittää. Luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi tulisi asettaa konkreettinen tavoite, niin että se sisältää jotain enemmän kuin pelkät lainsäädännön edellyttämät toimet, muutoin tavoite jää vain sanahelinäksi.

Sivu 40: kehittämistavoitteisiin tulee lisätä kaivannaisalan ekologinen kestävyys.

Sivun 43 kehittämistavoitteeseen "Luonto- ja kulttuurimatkojen kehittäminen" tulee lisätä monimuotoisuuden turvaavien, peitteisten metsienkäsittelytapojen kehittäminen erityisesti suojelualueiden ympäristössä. Luontomatkojen kehittämiseksi suojelualueverkoston ulkopuolisella metsienkäsittelyllä on oleellinen vaikutus alueen houkuttelevuuteen ja maakunnan luontomatkojen imagoon.

Sivun 53 kehittämistavoitteet "Ilmastonmuutoksen hillintä" ja "Ilmastonmuutokseen sopeutuminen" tulisi avata niin, että kävisi ilmi myös ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvät muut kuin energiantuotantoon ja -kulutukseen liittyvät tavoitteet (esim. hiilivarastojen ja -nielujen ja ekologisten verkostojen suojeleminen, turvemaiden ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöt).

4. Hyvinvointia kumppanuuksilla – Sujuva arki

- 4.1 Koulutus ja osaaminen
- 4.2 Hyvinvointi ja osallisuus
- 4.3 Kulttuuri, identiteetti ja luovat alat
- 4.4 Turvallisuus

Vastaavatko kehittämistavoitteet Pohjois-Karjalan lähivuosien kehittämistarpeisiin?

Riittävästi

Kehittämisehdotus:	<input type="text" value="Ei vastauksia"/>
5. Aluepolitiikka Pohjois-Karjalassa Mahdollinen sanallinen kommentti:	Tähän voisi lisätä maakunnan vastuun alueellisessa ympäristö- ja luonnonvarapolitiikassa
6. Maakuntaohjelman rahoitus Mahdollinen sanallinen kommentti:	<input type="text" value="Ei vastauksia"/>
7. Maakuntaohjelman laadintaprosessi Mahdollinen sanallinen kommentti:	<input type="text" value="Ei vastauksia"/>

8. Ympäristöselostus ja vaikutusten arviointi

Mahdollinen sanallinen kommentti:

On erittäin hyvä, että maakuntaohjelmaluonnoksessa mainitaan seuraavaa: "Maakuntaohjelman toteuttamisen ohjenuoraksi tulee ottaa luonnonvarojen kestävä käyttö ja ympäristövaikutusten minimointi kaikessa kehitystoiminnassa. Maakunnan luonnonvarojen käytön suunnittelu tulee perustua kokonaisvaltaiseen ja erilaisten käyttömuotojen yhteensovittamiseen. Tarvitaan ympäristöasioiden kokonaisvaltaista hallintaa ja suunnittelua sekä erilaisten käyttömuotojen yhteensovittamista, johon maakuntaohjelmalla ja sen toteutuksella tulisi pyrkiä vaikuttamaan. Vaikutusten luotettava arviointi ja seuranta edellyttävät panostusta tutkimus- ja kehittämistoimintaan."

Nämä tavoitteet tulisi näkyä konkreettisesti niin maakuntaohjelmassa kuin ympäristöselostuksessakin. Ympäristöselostus ja sova-lomake vaikuttavat monilta osin keskeneräisiltä, joten niiden kommentointi on hankalaa. Ympäristöselostuksessa kuvataan lähinnä nykytilanne sekä joitain (ei kaikkia) vaikutuksia ympäristöön, mutta siinä ei aseteta tavoitteita, niinkuin selostuksessa annetaan ymmärtää. Tämä vaikuttanee myös maakuntaohjelmaluonnoksen ao. tavoitteiden puutteisiin? Sova-lomakkeessa joitain osin oiotaan vaikutuksia.

Kappaleessa "Maakunnalliset toimet" kuvataan nykytilannetta ja lainsäädäntöön ja muihin valtakunnallisiin ohjelmiin ja toimintoihin perustuvat toimet, mutta erityisiä maakunnallisia toimenpiteitä ei ole tehty tai tavoiteltu. Sinällään ympäristöselostuksessa voitaisiin vain todeta nykytila ja esittää itse maakuntaohjelmassa tavoitteita erityisiksi pohjoiskarjalaisiksi toimiksi luonnon- ja ympäristönsuojelun ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi. Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelman tavoitteet kasvihuonekaasupäästöistä sekä hiilivarastoihin ja -nieluihin liittyvät tavoitteet voisi kirjata ylös ympäristöselostukseen.

9. Muita kommentteja ja huomioita:

Sivun 72 kuvan 14 kohta "Bio- ja kiertotalous" vaikutus Ympäristöön ja luonnonvaroihin "hyvin myönteinen": kuten ohjelmassakin on todettu, biotalouden vaikutus luonnonympäristöön ja luonnonvaroihin on negatiivinen, sen sijaan kiertotaloudella voi olla positiivisia vaikutuksia, jos luonnonvaroja uudelleenkierrättämällä pystytään vähentämään neitseellisten luonnonvarojen hyödyntämistä.